

TARTU ÜLIKOOL
RAKE

ÜHENDKUNINGRIIGI JA USA E-SIGARETTIDE POLIITIKATE JA TEGEVUSKAVADE ANALÜÜS

Aruanne
September 2017

Uuringu tellis kaubandus-tööstuskoda. Uuringu koostas Tartu ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus RAKE.

Uuringu autorid: Kerly Espenberg
Siim Espenberg

Viitamine: Espenberg, K., Espenberg, S. (2017) Ühendkuningriigi ja USA e-sigarettide poliitikate ja tegevuskavade analüüs. Tartu: Tartu Ülikool.

RAKE on võrgustikutüüpi rakendusuringute keskus. Meie missioon on suurendada teadmisel põhineva otsustamise osakaalu Eesti ühiskonnas. Peale RAKE meeskonna kaasame parima kvaliteedi tagamiseks oma uuringutesse valdkonnaeksperte nii Tartu ülikoolist kui ka vajaduse korral väljastpoolt. RAKE võrgustik hõlmab kõiki Tartu ülikooli sotsiaalteadlasi ning meditsiini-, loodus-, tehnika- ja humanitaarteaduste valdkonna esindajaid.

Kontaktandmed: RAKE
Lossi 36-312
51003, Tartu
www.rake.ut.ee

ISBN 978-9985-4-1056-1 (pdf)

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Ühendkuningriik.....	4
E-sigarettide tarbimine	4
Regulatiivne raamistik.....	4
Tegevuskavad.....	5
Ameerika Ühendriigid	10
E-sigarettide tarbimine	10
Regulatiivne raamistik.....	10
Tegevuskavad.....	11
Kasutatud kirjandus	13

Sissejuhatus

Aruandes antakse ülevaade e-sigarettide poliitikast ja tegevuskavadest Ühendkuningriigis ja Ameerika Ühendriikides. Tutvustatakse ka e-sigarettide tarbimise ja levikut ning hetkel käimasolevat diskussiooni e-sigarettide võimaliku regulatiivse raamistiku osas.

Ühendkuningriik

E-sigarettide tarbimine

Ühendkuningriigis (UKs) tarbib e-sigarettide hinnanguliselt 2,8 miljonit täiskasvanut, neist 1,4 miljonit on suitsetajad ja 1,3 miljonit endised suitsetajad, kes on suitsetamisest loobunud. Ülejäänud 100 000 kasutajat on sellised, kes pole varem suitsetanud. Nendest, kes pole kunagi suitsetanud, kasutab e-sigarettide 0,2%. Noortest on e-sigarettide proovinud 12%, 2% kasutab e-sigarettide vähemalt kord kuus ja 0,5% vähemalt kord nädalas. Nendest noortest, kes pole kunagi suitsetanud, kasutab e-sigarettide regulaarselt (vähemalt kord kuus) alla 0,3%¹.

Regulatiivne raamistik

UKs jõustus mais 2016 „Tubaka- ja seotud toodete regulatsioon 2016 nr 507²“ (inglise keeles „The Tobacco and related products regulation 2016“; edaspidi nimetatud regulatsiooniks), millega võeti siseriiklikku õigusesse üle ELi tubakatoodete direktiiv. E-sigarettidega seonduv on sätestatud regulatsiooni 6. osas, kus on ära toodud:

- milliseid teavitamis- ja info esitamise nõudeid peab e-sigarettide ja täidetavate konteinerite UK turule toomisel jälgima (regulatsiooni p-d 31–35);
- millistele tingimustele peavad tooted (p 36), nendel kasutatavad etiketid (p 37) ja toodete esitlemine (p 38) vastama;
- millist infot toote mõju kohta inimestele tuleb koguda ja säilitada ning mida teha, kui ilmnevad ohud inimestele (p-d 39–40).

Olulisemad e-sigarettide tarbimist puudutavad regulatsioonide muudatused on järgmised (regulatsiooni 507 p 36, kooskõlas direktiivi artikliga 20):

- e-sigareti täitepakendi maksimumsuurus ei tohi ületada 10 ml;
- ühekordselt kasutatava e-sigareti, kapsli või mahuti ja taastäidetava e-sigareti mahuti maksimaalne maht on 2 ml;
- jaemüügis müüdavate e-sigarettide ja taastäidetavate kapslite maksimaalne lubatud nikotiinisisaldus on 20 mg/ml kohta, v.a kui tegu on ravimina registreeritud tootega.

Regulatsiooni 7. osas on ära toodud muuhulgas e-sigarettide reklaamimise piirangud:

- e-sigarettide pakendamine peab olema laste- ja võltsimiskindel, samuti peavad e-sigarettid olema kaitstud purunemise ja lekkimise eest;
- nõuded toodete heakskiitmisele, pakendamisele, tarbijate teavitamisele ja andmete raporteerimisele.

E-sigarettid jaotuvad kahte kategooriasse ja vastavalt erinevad ka nende registreerimise ja litsentseerimise tingimused UKs. Esimesse kategooriasse kuuluvad e-sigarettid, mis aitavad suitsetajatel suitsetamisest

¹ Use of e-cigarettes in public places and workplaces. Advice to inform evidence-based policy making. A guidance by Public Health England, 2016.

[https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/534586/PHE-advice-on-use-of-e-cigarettes-in-public-places-and-workplaces.PDF].

² The Tobacco and related products regulation, No 507, 2016.

[http://www.legislation.gov.uk/ukxi/2016/507/pdfs/ukxi_20160507_en.pdf]

loobuda, neid käsitletakse ravimitena ning alluvad vastavale regulatsioonile. E-sigarettide kasutamiseks meditsiinilisel otstarbel on tarvis MHRA (*Medicines and Health Care products Regulation Agency*) litsentsi. Litsentsi tuleb taotleda iga eristuva toode puhul. Teise kategooriasse liigituvad ülejäänud e-sigaretid. Kõik e-sigaretid ja e-vedelikud tuleb registreerida MHRAs enne, kui neid müüma asutakse. MHRA on välja andnud juhendi³, kuidas tuua e-sigarette UK turule (sh teavitamisskeemid ja raporteerimine).

Tegevuskavad

Selles osas keskendutakse eelkõige Inglismaa tegevuskavale, kuna teiste Ühendkuningriigi osade – Šotimaa, Walesi ja Põhja-Iirimaa tegevuskavades on e-sigarettide valdkonda puudutatud vaid põgusalt. See info on toodud peatüki lõpuosas.

Inglismaa

Kuigi e-sigarettide ohutuse osas pole saavutatud üksmeelt, sest toote pikaajalised mõjud pole veel teada⁴, on Inglismaa rahvatervise kogukond arvamusel, et e-sigaretid on kasutajate jaoks tunduvalt ohutumad kui tubakatooted. Sama seisukohta toetab ka PHE (*Public Health England*), mis vastutab Inglismaal rahvatervise alase poliitika elluviimise eest. Näiteks tõi PHE 2014. aastal tehtud analüüsis välja, et pole tõendeid, et e-sigarettide kasutamine kahjustaks kõrvalseisjate tervist⁵ ning jõudis 2015. aastal rahvusvahelistelt tunnustatud eelretsenseeritud ajakirjades avaldatud teadusartiklite analüüsi põhjal järeldusele, et veipimine on ligikaudu 95% ohutum kui suitsetamine⁶. PHE suhtumist e-sigarettesse ilmestab hästi 2016. aasta juhendis⁷ tähelepanu juhtimine vajadusele tasakaalustada e-sigarettide kasutamisega seotud riske ja võimalusi. Selles juhendis tõi PHE välja, et olukorras, kus e-sigarettide kasutamise (eelkõige pikaajaliste) mõjude kohta pole veel infot, tuleb rakendada teatud ettevaatusabinõusid, kuid samas ka arvesse võtta seni tehtud uuringute tulemusi, olla tolerantne ning mitte keelustada üksnes seetõttu, et mõjud ei ole teada.

³ E-cigarettes: regulations for consumer products. MHRA guidance, 29 February 2016 (viimati uuendatud 6. septembril 2017; <https://www.gov.uk/guidance/e-cigarettes-regulations-for-consumer-products>).

⁴ Esimene pikaajalist mõju vaadelnud uuring selles valdkonnas ilmus 2017. aastal ja selles leitakse 181 suitsetaja ja endise suitsetaja andmetele toetudes, et nendel endistel suitsetajatel, kes olid kasutanud e-sigarette või nikotiini asendavat teraapiat (*nicotine replacement therapy*, NRT), oli võrreldes suitsetajatega toksiliste kemikaalide ja vähki põhjustavate ainete (kantserogeenide) tase kehas märksa madalam. Neil, kes tarbisid nii tavalisi kui e-sigarette, oli toksiinide ja kantserogeenide tase kõrge sarnaselt nendega, kes suitsetasid üksnes tavalisi sigarette. Vt: <https://www.nhs.uk/news/heart-and-lungs/long-term-vaping-far-safer-than-smoking-says-landmark-study/>

⁵ Britton, J. and I. Bogdanovica, Electronic cigarettes: A report commissioned by Public Health England, Public Health England, May 2014.

[<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download;jsessionid=72C6599A26820331BDB05B42CD9BABD0?doi=10.1.1.692.9569&rep=rep1&type=pdf>]

⁶ McNeill A., Hajek, P jt. E-cigarettes – an evidence update: A report commissioned by Public Health England, Public Health England, August 2015.

[https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/457102/E-cigarettes_an_evidence_update_A_report_commissioned_by_Public_Health_England_FINAL.pdf]

Uuringu tulemustesse tuleb suhtuda ettevaatlikkusega, kuna Monte Carlo simulatsioonide tulemused näitavad, et hinnanguline ohutus varieerub väga olulisel määral 50%-st 95%-ni.

⁷ Use of e-cigarettes in public places and workplaces. Advice to inform evidence-based policy making. A guidance by Public Health England, 2016.

[https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/534586/PHE-advice-on-use-of-e-cigarettes-in-public-places-and-workplaces.PDF]

UK regulatiivse raamistiku looja peab oluliseks tõenduspõhist lähenemist (*evidence-based approach*). PHE on eespool viidatud juhendites välja toonud, kui e-sigaretid jt elektroonilised nikotiini manustamise süsteemid (*electronic nicotine delivery systems*, lühend ENDS) osutuvad võrreldes tavaliste sigarettidega tarbijate tervisele ohutumaks ja suitsetamisest loobumisel tõhusateks abivahenditeks, siis on rahvatervise seisukohalt nende kasutamine aktsepteeritav. Selline suhteliselt soosiv suhtumine e-sigaretide kasutamisse tuleneb ka sellest, et UKs kasutab kümme korda rohkem inimesi suitsetamisest loobumisel abivahendina e-sigarette kui kohalikke suitsetamisest loobumise teenuseid (*local stop smoking services*).

Kuna praegu pole e-sigaretide kasutamise lühi- ja pikaajalised mõjud veel täiel määral selged, tuleb teemaga tegeleda, mh pakkuda avalikkusele korrektset informatsiooni. Seetõttu on UK regulatiivne raamistik kujundatud nii, et see kaitseb lapsi ja noori, pakkudes samal ajal täiskasvanud nikotiinitarbijatele võimalusi kasutada ohutumaid tooteid, mis võivad aidata neil suitsetamisest loobuda. Sestap on e-sigaretide kasutamisele kehtestatud vanusepiirang (alates 2015. aastast on keelatud müüa e-sigarette alla 18-aastasele või osta alla 18-aastase jaoks)⁸, ranged turuletoomise reeglid⁹, reklaamimise keeld¹⁰ ning ohutus- ja kvaliteedinõuded.

PHE tehtud uuring, mis hõlmas 60 000 alaealist vanuses 11–16, näitas, et UKs pole tõendatud, et ENDSide veipimine on värvaks suitsetamise juurde. Uuring koondas viie UKs tehtud laiaulatusliku uuringu andmed aastatest 2015–2017. Selgus, et uuringutes osalenud noortest kasutas igal nädalal e-sigarette 3% ning teismeliste seas olid e-sigaretide tarbijad valdavalt need, kes suitsetasid ka tavalisi sigarette. PHE esindaja tõi ajakirjanduses antud kommentaarais välja, et valitsuse poliitika on leidnud tasakaalu¹¹. Nendest noortest, kes pole kunagi suitsetanud, kasutas e-sigarette regulaarselt 0,1–0,5%. Uuringu autorid tõid välja, et kuna veipimine on alles hiljuti muutunud laiaulatuslikumaks, ei ole veel võimalik teha usaldusväärseid järeldusi nende kahjulikkuse kohta.

PHE on avaldanud ettevõtjatele ja organisatsioonidele suunatud juhendi e-sigaretide kasutamiseks avalikus ruumis ja töökohtades¹². PHE rõhutab ka, et e-sigaretide kasutamine ei ole kaetud suitsuvaba seadusandlusega (*smokefree legislation*) ning organisatsioonid ei tohiks oma suitsuvaba poliitikaga seda rutiinselt hõlmata, vaid peaksid eraldi reguleerima.

Juulis 2016 avaldasid PHE ja veel 12 UK avaliku sektori terviseorganisatsiooni ühise avalduse¹³, milles juhivad tähelepanu, et kuigi Inglismaal on suitsetamine alates 2000. aastast nii täiskasvanute kui noorte hulgas vähenenud, suitsetab siiski ligi 20% täiskasvanud elanikkonnast ning iga teine suitsetaja sureb suitsetamisega seotud haigustesse. Ühisavalduses väljendavad osalevad organisatsioonid seisukohta, et e-sigaretid on võrreldes suitsetamisega märkimisväärselt vähem kahjulikud ning terviseriskid väiksemad, kuid tarvis on jätkata uuringutega, mis analüüsiksid e-sigaretide pikaajalisi mõjusid. Juhitakse ka

⁸ Sama reegel kehtestati Walesis 2016. ja Šotimaal 2017. aastal.

⁹ Alates 1. aprillist 2017 peavad e-sigaretide jaemüüjad end Šotimaal registreerima ning kauplustel peab olema vanuse kindlakstegemise poliitika tubakatoodete ja e-sigaretide müümisel.

¹⁰ Vt PHE 20.05.2016 juhendit „Article 20(5), Tobacco Products Directive: restrictions on advertising electronic cigarettes.“ [<https://www.gov.uk/government/publications/proposals-for-uk-law-on-the-advertising-of-e-cigarettes/publishing-20-may-not-yet-complete>]

¹¹ Bodkin, H. E-cigarette teen warnings unfounded, says Public Health England. The Telegraph, 29. august 2017, [<http://www.telegraph.co.uk/news/2017/08/29/e-cigarette-teen-warnings-unfounded-says-public-health-england/>].

¹² Use of e-cigarettes in public places and workplaces. PHE guidance, 6. juuli 2016. www.gov.uk/government/collections/electronic-cigarettes [<https://www.gov.uk/government/collections/electronic-cigarettes>]

¹³ E-cigarettes: a developing public health consensus. Juuli 2016, [https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/534708/E-cigarettes_joint_consensus_statement_2016.pdf]

tähelepanu, et allakirjutanud organisatsioonidel lasub vastutus pakkuda ühiskonna liikmetele õiget informatsiooni ulatuses, mis on tõendus põhiselt olemas, et kummutada väärarusaamu. Samuti tuuakse välja, et tarvis on pakkuda suitsetajatele abi sellest loobumisel ja võib julgustada e-sigarettide kui suitsetamisest loobumise abivahendite kasutamist, kuid kindlasti on tarvis julgustada inimesi täielikult suitsetamisest loobuma ning aidata kaasa, et tubakatoodete tarbimisest loobutaks lõplikult.

2017. aasta juulis avaldas Inglismaa Department of Health tubakatoodete valdkonna tegevusplaani aastateks 2017–2022 „Towards a smokefree generation. A tobacco control plan for England¹⁴“. Tegevusplaanis on eesmärgiks seatud, et 2022. aastaks väheneks tubakatoodete suitsetajate osakaal täiskasvanud rahvastikust 12%-ni või madalamale tasemele (praegu suitsetab 15,5%; viimasel viiel aastal on suitsetajate osakaal täieealistest rahvastiku hulgas tunduvalt vähenenud, 2011. aastal oli näitaja 20,2%). Tegevusplaanis märgitakse probleemidena, et iga päev sureb suitsetamisest tingitud haigestumise riski üle 200 inimese, 15-aastastest suitsetab 8% (mis tõstab nende suitsetamisest tingitud haigestumise riski) ja lapseootel naistest 10,7% (mis tõstab raseduse katkemise, ennetähtaegse sünnitamise ja vastsündinutel komplikatsioonide riski). Eesmärgiks seatakse, et aastaks 2022 väheneks 15-aastaste seas suitsetajate osakaal 3%-ni või madalamale tasemele ning rasedate seas 6 %-ni või madalamale tasemele. Samuti tuuakse esile, et suitsetamise määrad on kõrgemad nende sotsiaalsete gruppide seas, kellel on kõrgem risk olla kehvema tervisega jm viisil ebasoodsas olukorras. Näiteks on suitsetamise määr madala sissetulekuga töötajate grupis kolm korda kõrgem kui kõrgeima sissetulekuga grupis. Tegevuskavas seatakse eesmärgiks, et ebavõrdsuse lõhe suitsetamises lihtsamate töötajate hulgas ja keskmises suitsetamise määras väheneks.

Tegevuskavas pööratakse tuuakse välja, et paljud suitsetajatest kasutavad ka e-sigarettide: hinnanguliselt oli 2016. aastal 2 miljonit Inglismaa tarbijat e-sigarettide kasutanud ja suitsetamisest loobunud ning lisaks kasutas 470 000 inimest e-sigarettide abivahendina suitsetamisest loobumisel. Tegevuskavas tuuakse välja, et tervisekahjude vähendamiseks on suitsetajate jaoks kõige parem viis suitsetamisest loobumine, kuid tuuakse välja ka seda, et üha enam leiab kinnitust, et e-sigaretid on võrreldes tubaka suitsetamisega märkimisväärselt vähem kahjulikud. Sestap seab valitsus eesmärgiks toetada suitsetamisest loobumist ning vähem kahjulike nikotiiniproduktide kasutuselevõttu.

Tegevuskavas on seoses ENDSidega rõhutatud teadmiste põhise innovatsiooni vajalikkust. Tegevuskavas on ka välja toodud, et valitsus tervitab selliseid tubakatoodete innovatsioone, mis vähendavad suitsetamisest tingitud kahjusid. Selle kõrval rõhutab valitsus ka seda, et oluline on teadvustada ja uurida, mida selliste tubakatoodete lühi- ja pikaajaliste riskide (sh lastele, mitteduitsetajatele ja kõrvalseisjatele) kohta teatakse ja mida mitte ning näeb oma rollina ühiskonnale sellealase uurimis- ja teavitustöö tegemist.

¹⁴ Towards a smokefree generation. A tobacco control plan for England.

[https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/630217/Towards_a_Smoke_free_Generation_-_A_Tobacco_Control_Plan_for_England_2017-2022_2_.pdf].

Seoses e-sigarettide kasutamise regulatsioonide ja poliitikatega on välja toodud järgmised tegevused riiklikul tasandil:

- Department of Health (DH) monitoorib Inglismaal regulatsioonide ja poliitike mõju e-sigarettidele jt ENDSidele, sh nende turvalisuse, tervisemõjude ja tõhususe kohta suitsetamisest loobumise abivahendina. Selline analüüs on informatsiooniks, mille põhjal otsustatakse, milliseid regulatiivseid samme astutakse.
- PHE uuendab iga-aastaselt oma e-sigarettide ja ENDSide raportit kuni 2022. aastani ning kaasab suitsetamise lõpetamise kampaania sõnumite hulka ka e-sigarettide suhtelise ohutuse.
- PHE jätkab suitsetajatele ja ülejäänud elanikkonnale e-sigarettide jt ENDSide kohta selge, tõenduspõhise ja adekvaatse info andmist nikotiini, e-sigarettide, teiste ENDSide ja tubaka suhtelise kahjulikkuse kohta.
- PHE jagab tervishoiuteenuste osutajatele tõenduspõhist infot, mille põhjal saavad spetsialistid anda nõu neile suitsetajatele, kes soovivad e-sigarettide vm ENDSide abil suitsetamisest loobuda.
- Medicines and Healthcare Products Regulatory Agency (MHRA) kindlustab, et e-sigarettide kohta käiv ravimite regulatsioon täidab oma eesmärgi nii, et National Health Service (NHS) saaks võimaldada ohutute ja tõhusate toodete kasutamist.
- DH vaatab PHE tõenduspõhiste ülevaadete põhjal üle NDSide poliitika ja regulatsioonid, et luua keskkond, mis soodustab seda, et suitsetajad parandaksid oma ja kõrvalseisjate terviseseisundit, minimeerides samal ajal laste igasugust nikotiinisõltuvuse riski.

Seoses EList lahkumisega on tegevuskavas ühe tegevusena välja toodud, et valitsus hindab hiljuti vastuvõetud, sh tubakatoodete direktiivi ülevõtvaid seadusi ja teeb kindlaks, kas UK EList lahkumine avab võimalusi teha muudatusi, mis võimaldavad parandada elanikkonna tervist.

Wales

Walesi kehtiv tubakatoodete alane tegevuskava „Tobacco Control Action Plan for Wales¹⁵“ pärineb 2012. aastast ning ei sisalda tegevusi, mis oleks seotud e-sigarettidega.

Šotimaa

Ka Šotimaa Action on Smoking and Health (ASH) toob oma e-sigarettide alases lühikokkuvõttes välja samu põhimõtteid, mida tutvustati Inglismaa osas:

- e-sigarettide suhteliselt suuremat ohutust võrreldes tavaliste tubakatoodetega;
- seda, et on tõendeid, et e-sigarettide kasutamine aitab suitsetamisest loobuda, kuid tarvis on jätkata teadusuuringuid, et kvantifitseerida ja mõista nende tõhusust;
- pole tõendatud, et noored alustaksid e-sigarettide tarbimisest ja liiguksid edasi tavaliste tubakatoodete tarbimise juurde¹⁶.

Šotimaa tegevuskavas „Creating a tobacco-free generation. A tobacco control strategy for scotland“ on e-sigarettide kohta öeldud, et Šotimaa ootab ära MHRA uuringud e-sigarettide ja teiste NDSide ohutuse ja kasutamise kohta enne, kui otsustab, kas tarvis on ENDSide alaseid juhiseid jm meetmeid.

¹⁵ Tobacco Control Action Plan for Wales. Welsh Government, veebruar 2012.
[<http://gov.wales/docs/phhs/publications/120202planen.pdf>]

¹⁶ Electronic cigarettes. Action on Smoking and Health, märts 2017.
[<http://www.ashscotland.org.uk/media/627028/e-cigarettes-march-2017.pdf>]

Põhja-lirimaa

Põhja-lirimaa tegevuskava „Ten-year tobacco control strategy for Northern Ireland“¹⁷ ei sisalda e-sigarettidega seotud tegevusi.

¹⁷ Ten-year tobacco control strategy for Northern Ireland. Department of Health, Social Services and Public Safety. Veebruar 2012, www [https://www.health-ni.gov.uk/sites/default/files/publications/dhssps/tobacco-control-10-year-strategy.pdf].

Ameerika Ühendriigid

E-sigarettide tarbimine

Ameerika Ühendriikides (USAs) tarbis 2014. aastal e-sigarette regulaarselt 3,7% täiskasvanutest ehk rohkem kui 9 miljonit inimest. E-sigarette kasutavad märksa tõenäolisemalt suitsetajad ja hiljuti (ehk vähem kui aasta tagasi) suitsetamisest loobunud inimesed kui inimesed, kes loobusid suitsetamisest rohkem kui aasta tagasi või kes pole kunagi suitsetanud. Vähemalt ühe korra on e-sigarette proovinud 12,6% täiskasvanutest. Nendest, kes pole kunagi suitsetanud, on e-sigarette proovinud 3,2%.¹⁸ Noorte seas on e-sigaretid praeguseks kõige populaarsem tubakatoode¹⁹.

Regulatiivne raamistik

Obama administratsiooni „*Deeming rule'i*“ kohaselt on e-sigaretid tubakatooted ning neile rakenduvad tavaliste sigarettidega võrdväärselt ranged regulatsioonid.

2016. aastal laiendas FDA (*Food and Drug Administration*) oma otsusega (*rule*) CTP (*Center for Tobacco Products*) regulatiivseid volitusi ja need katavad nüüd kõiki tubakatooteid, sh ENDSi, mis vastavad tubakatoodete definitsioonile.

FDA reguleerib nii ENDSide ja ENDSi komponentide ja osade tootmist, importi, pakendamist, sildistamist, reklaamimist, müügiedendust, müüki kui levitamist. Tooteid, mida turundatakse teraapilistel eesmärkidel (nt tooted, mis aitavad inimestel suitsetamisest loobuda), reguleerib FDA CDERi (*Center for Drug Evaluation and Research*) kaudu²⁰.

FDA otsus, mis jõustus 8. augustil 2016, nõuab, et iga toode, mis jõudis turule pärast 15. veebruarit 2007, tuleb esitada kahe aasta jooksul FDAle ülevaatamiseks²¹. Tooteid, mis olid turul enne 15.02.2007, ei ole vaja enne turulejõudmist kontrollimiseks esitada.

Kokkuvõttes kehtivad USAs e-sigarettide suhtes samad reeglid nagu muude tubakatoodete kohta ehk neile esitatakse sarnaseid nõudeid aruandluseks, registreerimiseks, koostisainete avaldamiseks, hoiatussiltide lisamiseks jne.²²

E-sigarettide pakenditel ja reklaamidil peab olema järgmine hoiatus: „WARNING: This product contains nicotine. Nicotine is an addictive chemical.“ Nende e-sigarettide puhul, mis on küll tubakast toodetud, kuid ei sisalda nikotiini, piisab järgmisest teavitusest: „This product is made from tobacco.“²³

E-sigarettide müük alla 18-aastastele on keelatud ja kauplejad peavad tuvastama fotoga dokumendi abil alla 27-aastaste vanuse enne müügitehingu tegemist²⁴. Mõnedes USA osariikides on reeglid rangemad:

¹⁸ <https://www.cdc.gov/nchs/data/databriefs/db217.pdf>

¹⁹ https://e-cigarettes.surgeongeneral.gov/documents/2016_sgr_full_report_non-508.pdf

²⁰

<https://www.fda.gov/TobaccoProducts/Labeling/ProductsIngredientsComponents/ucm456610.htm#regulation>.

²¹ 2017. aasta juulis otsustati seda ajaperioodi pikendada (täpsem ülevaade järgmises alapeatükis).

²² <http://globaltobaccocontrol.org/e-cigarette/united-states>

²³ <http://globaltobaccocontrol.org/e-cigarette/united-states>

²⁴ <http://globaltobaccocontrol.org/e-cigarette/united-states>

näiteks Alabamas, Alaskal, Utah's ja New Jerseys ei tohi e-sigarettide müüa alla 19-aastastele, Havail ja Californias on e-sigarettid keelatud alla 21-aastastele (Californias on tehtud erand sõjaväelastele – nende puhul on vanusepiiriks 18 aastat)²⁵.

Osariigiti erinevad piirangud selles osas, kus on e-sigarettide kasutamine keelatud (nt haridusasutuste territooriumidel, tervishoiuasutustes, töökohtadel, parkide ja muudes avalikes kohtades jne). Ka sõltub osariigist, kas e-sigarettide müümiseks on vaja müügiluba või mitte. Ka maksustamises on osariikide vahel erisusi – enamikus osariikides ei ole eraldi e-sigarettide maksu või aktsiisi, kuid näiteks Kansases, Louisianas, Põhja-Carolinas ja Lääne-Virginias maksustatakse e-sigarettides kasutatavat e-vedelikku ning Washington D.C. rakendab e-sigarettidele (*vapor products*) sama maksumäära nagu tavaliste suitsupakkide puhul.²⁶

Müügiautomaatides võib e-sigarettide müüa ainult täiskasvanutele mõeldud asutustes. Tasuta näidiste jagamine müügiesinduseks on keelatud. E-vedelikud peavad olema pakendatud lastekindlalt, et vältida lastel nikotiinimürgistusi.²⁷

Tegevuskavad

Kuna uuringud näitavad, et e-sigarettide kasutamine kätkeb endas mitmeid riske (nikotiinisõltuvuse tekkimine, „värv“ teiste tubakatoodete juurde jms) ja et e-sigarettid on eriti populaarsed noorte seas, siis on USAs palju tähelepanu pööranud just noortele ja sellele, kuidas nende hulgas e-sigarettide kasutamist vähendada. Aastal 2016 avaldatud USA tervishoiu- ja sotsiaalteenuste ministeeriumi (*U.S. Department of Health and Human Services*) aruandes „E-Cigarette Use Among Youth and Young Adults“ märgitakse, et kuigi e-sigarettide näol on tegu uue tootega, on teada, et e-sigarettid sisaldavad kahjulikke aineid, mis on noortele ohtlikud. Kuna e-sigarettide kasutamine on noorte seas viimase 5–6 aasta jooksul väga palju kasvanud, siis on sellest ministeeriumi hinnangul kujunenud oluline rahvatervise-alane probleem. Seega peab tegutsema nii föderaalset, osariigi kui ka kohalikul tasandil, et kaitsta noori inimesi nii e-sigarettide kasutamisega alustamise kui ka kasutamise jätkamise eest.²⁸

Eelnevast tulenevalt on koostatud mitmeid riiklikke soovitusi, kuidas kujundada tervisepoliitikat nii, et maandada e-sigarettidega seonduvaid riske. Peamised soovitusid on järgmised²⁹:

- e-sigarettide tuleb riiklikes, osariikides, kohalikes ja muudes poliitikates ja programmides käsitleda sarnaselt tavaliste sigarettidega;
- inimesi tuleb järjekindlalt ja tõendus põhised informeerida e-sigarettidega seonduvatest terviseriskidest;
- e-sigarettide tootmist, turundamist ja levitamist tuleb reguleerida föderaalset tasandil;
- osariigid ja kohalikud omavalitsused peaksid ellu viima e-sigarettide kasutamise vähendamiseks mõeldud algatusi ning jagama omavahel häid tulemusi toonud lahendusi;
- e-sigarettide reklaamimist ja turundamist tuleb vähendada, eriti noorte seas;
- e-sigarettide mõjude analüüsimist tuleb jätkata ja tõhustada.

²⁵ <http://www.publichealthlawcenter.org/sites/default/files/E-Cigarette-Legal-Landscape-50-State-Review-June-2017.pdf>

²⁶ <http://www.publichealthlawcenter.org/sites/default/files/E-Cigarette-Legal-Landscape-50-State-Review-June-2017.pdf>

²⁷ <http://globaltobaccocontrol.org/e-cigarette/united-states>

²⁸ https://e-cigarettes.surgeongeneral.gov/documents/2016_SGR_Exec_Summ_508.pdf

²⁹ https://e-cigarettes.surgeongeneral.gov/documents/2016_SGR_Exec_Summ_508.pdf

Seejuures tuleb arvestada, et tegemist on soovitusel, mis tähendab, et nendega arvestamine pole kohustuslik ja e-sigarettidele võidakse piisava põhjendatuse korral kehtestada tavaliste sigarettidega võrreldes teistsuguseid reegleid.

Käesoleva aasta (2017) juulis teatas FDA täiendatud tegevuskavast, kuidas kaitsta lapsi ja noori tubaka ja nikotiini eest ning kuidas märkimisväärselt vähendada tubaka tarbimisega seotud haigusi ja surmasid. Muuhulgas käsitletakse selles ka e-sigarette ja sarnaseid tooteid. FDA on otsustanud pikendada ajaperioodi, mille jooksul peavad tootjad esitama taotlused ja andmed nende viimati reguleeritud tubakatoodete (nende sekka kuuluvad näiteks sigarid, e-sigaretid ja vesipiibu tubakas) kohta, mis olid turul seisuga 8. august 2016. E-sigaretide puhul on uueks tähtajaks 8. august 2022. Seejuures arvestab FDA sellega, et tootjad jätkavad nende toodete müüki kuni pole leitud põhjusi müügi täiendamaks piiramiseks või keelamiseks. Lisaaega soovitakse anda selleks, et uuenduslike ja tavaliste sigarettidega võrreldes potentsiaalselt vähemkahjulike toodete tootjad saaksid FDA juhiste alusel kokku panna võimalikult põhjalikud taotlused. Selle tegevuse peamiseks eesmärgiks on leida mõjusad meetmed, et muuta tubakatooted vähem mürgiseks, vähem sõltuvust tekitavaks ja vähem ligitõmbavaks (eriti laste ja noorte jaoks). Näiteks on FDA-l plaanis välja töötada tootestandardid, et kaitsta inimesi teadaolevate terviseriskide vastu, milleks on näiteks ENDSide akuprobleemid ja laste võimalik kokupuutumine vedela nikotiiniga.³⁰

³⁰ <https://www.fda.gov/newsevents/newsroom/pressannouncements/ucm568923.htm>

Kasutatud kirjandus

Article 20(5), Tobacco Products Directive: restrictions on advertising electronic cigarettes. Public Health England, 20.05.2016. [<https://www.gov.uk/government/publications/proposals-for-uk-law-on-the-advertising-of-e-cigarettes/publishing-20-may-not-yet-complete>]

Bodkin, H. E-cigarette teen warnings unfounded, says Public Health England. The Telegraph, 29.08.2017, [<http://www.telegraph.co.uk/news/2017/08/29/e-cigarette-teen-warnings-unfounded-says-public-health-england/>].

Britton, J. and I. Bogdanovica, Electronic cigarettes: A report commissioned by Public Health England, Public Health England, mai 2014.

[<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download;jsessionid=72C6599A26820331BDB05B42CD9BBD0?doi=10.1.1.692.9569&rep=rep1&type=pdf>]

E-cigarettes: a developing public health consensus. Public Health England, juuli 2016.

[https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/534708/E-cigarettes_joint_consensus_statement_2016.pdf]

E-cigarettes: regulations for consumer products. MHRA guidance, 29.02.2016 (viimati uuendatud 6. septembril 2017). [<https://www.gov.uk/guidance/e-cigarettes-regulations-for-consumer-products>].

Electronic cigarettes. Action on Smoking and Health, märts 2017.

[<http://www.ashscotland.org.uk/media/627028/e-cigarettes-march-2017.pdf>]

McNeill A., Hajek, P jt. E-cigarettes – an evidence update: A report commissioned by Public Health England, Public Health England, August 2015.

[https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/457102/E-cigarettes_a_n_evidence_update_A_report_commissioned_by_Public_Health_England_FINAL.pdf]

Ten-year tobacco control strategy for Northern Ireland. Department of Health, Social Services and Public Safety, veebruar 2012. [<https://www.health-ni.gov.uk/sites/default/files/publications/dhssps/tobacco-control-10-year-strategy.pdf>].

Tobacco Control Action Plan for Wales. Walesi valitsus, veebruar 2012.

[<http://gov.wales/docs/phhs/publications/120202planen.pdf>]

The Tobacco and related products regulation, No 507, 2016.

[http://www.legislation.gov.uk/uksi/2016/507/pdfs/uksi_20160507_en.pdf]

Use of e-cigarettes in public places and workplaces. Advice to inform evidence-based policy making. Public Health England, 2016.

[https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/534586/PHE-advice-on-use-of-e-cigarettes-in-public-places-and-workplaces.PDF].

Towards a smokefree generation. A tobacco control plan for England.

[https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/630217/Towards_a_Smoke_free_Generation_-_A_Tobacco_Control_Plan_for_England_2017-2022_2_.pdf].